

Brieven

Discussies en geloof in deskundigenoordeel

(STROMINGEN 6 (2000), nr 2, pag 53-59)

Kan alleen door bekritisieren van elkanders werk 1) zin van onzin worden onderscheiden, 2) heilloos onderzoek worden ontmaskerd, 3) kennis zich ontwikkelen en 4) datgene dat de toets der kritiek niet heeft doorstaan achter ons worden gelaten (zie *Stromingen* 6 (2000), nr 2, pag 58 rechts onderaan)? Ik dacht van niet. Bekritisieren van elkanders werk biedt op zichzelf namelijk geen garantie op wetenschappelijke voortgang. Wat wetenschap voorthelpt is de wetenschappelijke methode (Shermer, 1998): voortdurende toetsing van hypothesen en theorieën, door middel van metingen, experimenten, adequate toepassing van wiskunde, statistiek en heldere logica, en dit op een voor ieder verifieerbare wijze. Natuurlijk leidt dit tot kritische analyse van elkanders onderzoek en van tijd tot tijd tot heftige discussies. Het is echter niet de discussie op zich, maar de zichzelf voortdurend corrigerende wetenschappelijke methode die garandeert dat zich het monument van de wetenschap, ons aller kennis, stapje voor stapje, met vallen en opstaan steeds verder uitbouwt.

Een model baseren op deskundigenoordeel is m.i. inherent onwetenschappelijk. (Let wel: na wetenschappelijke toetsing is er geen sprake meer van 'oordeel' maar van geobjectiveerde kennis). Stelt u zich een 10^e eeuwskundigenmodel voor over het heelal of over tal van tegenwoordig bekende ziektebeelden. Het model zou de aarde centraal stellen en vermoedelijk aderlaten aanwijzen als eenduidige remedie tegen tal van kwalen. Mogelijk zouden alle toenmalige deskundigen het met elkaar eens kunnen zijn geweest over zijn adequaatheid. Het model was daarmee echter nog niet

juist, zo weten we achteraf. Een deskundigenoordeel is op zichzelf slechts een theorie, ongeacht de maatschappelijke status van de betreffende deskundigen. Deze theorie dient in de praktijk met wetenschappelijke methoden te worden getoetst. Wanneer een dergelijke objectivering niet mogelijk is of om wat voor redenen dan ook achterwege blijft, heeft deze theorie met wetenschap niets te maken. Men loopt dan het risico er behoorlijk naast te zitten. (Uiteraard kan zo'n model een zeer effectief gereedschap blijken te zijn om bestaande deskundigenkennis aan metingen te toetsen). Zonder me nu specifiek op wie dan ook te willen richten, pleit ik voor voortdurende objectivering van zowel onze hydrologische als ecologische modellen ook al is dat lang niet altijd eenvoudig.

Theo Olsthoorn

Shermer, M. (1998) *Why People Believe Weird Things: Pseudoscience, Superstition and other Confusions of our Time*; Freeman, 306 pag.

Reactie van Han Runhaar en Flip Witte

Bij deze willen we afstand nemen van de misvatting dat we in ons artikel gepropageerd zouden hebben dat in de ecologie volledig op basis van deskundigenoordeel gewerkt zou moeten worden. We hebben alleen proberen duidelijk te maken waarom in de ecologie relatief vaak met deskundigenoordeel wordt gewerkt, namelijk omdat ecosystemen complexe systemen zijn. We zijn het dus van harte met Theo eens dat dat deskundigenoordeel getoetst moet worden en dat deskundigenoordeel niet meer dan een beginpunt mag zijn in de verdere kennisontwikkeling en theorievorming.

*Han Runhaar – Alterra
Flip Witte – Wageningen Universiteit*